

Een hoofdsteun van de Dogon?

De hierboven afgebeelde hoofdsteun vind ik zelf best fraai. Maar is het ook werkelijk een Dogon-hoofdsteun? Of is deze steun, waarvan het hout verweerd is doordat 'hij jarenlang blootgesteld is geweest aan de wind in een grot van de Bandiagara in Mali' een product dat voor de makkelijk in het ootje te nemen verzamelaar is gemaakt?

Wij hadden weliswaar niet de illusie dat het een authentiek en waardevol stuk is, maar wilden graag weten waaraan je dit dan kunt zien. Daarom legden we het stuk voor aan Bruno Claessens tijdens de taxatiedag bij Christie's, die er zijn oordeel over gaf: *'Dit is een Dogon-neksteuntje, maar we kennen slechts zoömorfe exemplaren, nooit met een menselijk hoofd en al helemaal niet met het gezicht naar beneden. Het is allemaal een beetje vreemd en slechts gemaakt om te misleiden.'*

Is de hoofdsteun op de kleine foto dan misschien in orde? Inderdaad is dit evenals de meeste van de vele hoofdsteunen, die op internet aangeboden worden, een zoömorfe exemplaar, maar zonder twijfel is dit eveneens een voor de westerse markt vervaardigd exemplaar. We zijn er, na wat spuurwerk, achter gekomen dat de Dogon helemaal geen hoofdsteunen gebruiken. Roger Bedaux, één van de grote Dogon-kenners schrijft: *'headrest are encountered*

only in the Tellem period. ...and do not occur in Dogon contexts' (Bedaux, 1988). Ook Imperato zegt dat de Dogon geen hoofdsteunen gebruiken, ook niet als grafgift! (Imperato, 1978)

Om dit te verifiëren hebben wij gezocht naar exemplaren in musea, maar het British Museum heeft er niet één, net zo min als het Quai Branly (met 2339 Dogon-artefacten in depot!) en het Metropolitan. Dat geeft toch op zijn minst te denken! Dan blijft misschien nog de mogelijkheid over dat de Dogon ze vroeger, heel lang geleden, gebruikt hebben, maar als dat het geval is, dan zullen die hoofdsteunen buitengewoon zeldzaam en kostbaar zijn. Neemt U van mij aan, dat was deze niet.

Bronnen

Bedaux, R.M.A. 1988. *Tellem and Dogon. Material Culture African Arts* 11, 4:38-45, 91.
Imperato, P.J. 1978. *Dogon Cliff dwellers: The art of Mali's mountain people*. New York, L. Kahan Gallery Inc.